

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS
Thermae Palace Oostende
8-9 mei 2025

Naar een eigentijds politiebestedel

**De nood aan een hervorming van het Belgische
politiebestedel: problematiek en toekomstscenario's**

Prof.dr. Dirk Van Daele
KU Leuven

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Overzicht

- 1. De slagkracht van een politiebestedel
- 2. Pijnpunten na een kwarteeuw geïntegreerde politie
- 3. Het (geplande) politiebeleid van de regering-De Wever
- 4. Een ruimer toekomstperspectief

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS
Thermae Palace Oostende
8-9 mei 2025

1. De slagkracht van een politiebestedel

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Noodzakelijke evenwichtsoefening

- ✿ Evenwicht vereist tussen
 - Uitoefening opdrachten bestuurlijke en gerechtelijke politie in ‘normale’ omstandigheden; en
 - Optreden bij ernstige en/of grootschalige problemen ~ openbare orde en criminaliteit
- ✿ Nood aan eenheid van beleid, organisatie en actie
- ✿ Eisen aan politiediensten, maar ook aan politieoverheden → beheer, gezag en beleid

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Lakmoesproef: ‘*wicked problems*’

- ❁ Complexe vraagstukken met samenspel van oorzaken
- ❁ Verschillende waarden in geding
- ❁ Geen eenduidige en pasklare antwoorden
- ❁ Persistent karakter
- ❁ Grensoverschrijdende dimensie
- ❁ Ketenbenadering, specialisatie en ‘*adaptive leadership*’ vereist
- ❁ Voorbeelden: terrorisme, georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, grootschalige protesten, migratiecrisis, effecten van maatschappelijke polarisering ...

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS
Thermae Palace Oostende
8-9 mei 2025

2. Pijnpunten na een kwarteeuw geïntegreerde politie

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Talrijke knelpunten

- ✿ Huidige politiebesteding biedt onvoldoende waarborgen voor:
 - Hoogwaardige, evenwichtige, dynamische en samenhangende politiezorg
 - Op nationaal vlak + bij internationale samenwerking
- ✿ Knelpunten blijken uit:
 - Rapport parlementaire onderzoekscommissie terroristische aanslagen
 - Evaluaties federale politieraad
 - Onderzoeken Vast Comité P
 - Staten-Generaal van de politie
 - Wetenschappelijk onderzoek

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende – 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Lokale politie

- ✿ Te kleinschalige organisatie: versnippering politiebestedel “aan de voet”
- ✿ Onvoldoende kwaliteitsvolle uitoefening basispolitiezorg in bepaalde politiezones + te beperkte reglementaire invulling basispolitiezorg
- ✿ Diffuus financieringsmodel
- ✿ Verhouding met federale politie: theorie versus praktijk
- ✿ Brussel
 - De “last van het verleden”
 - Communautair geladen vraagstuk
 - Institutioneel kluwen: 19 gemeenten, 6 politiezones, agglomeratie, Gewest
 - Onvoldoende afstemming gewestelijk en lokaal veiligheidsbeleid

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Federale politie

- ❖ Consensusmodel verhindert daadkrachtige besluitvorming
- ❖ Structureel schot bestuurlijke – gerechtelijke politie
 - ‘Hokjesdenken’
 - Te weinig aandacht voor programmawerking → geïntegreerde aanpak fenomenen
- ❖ Onvoldoende stroomlijning verhouding centrale en gedeconcentreerde niveau
- ❖ Blinde besparingen eisen hun tol: personeelstekort; maar ook te weinig werkingsmiddelen
- ❖ Specialisatie staat onder druk (ook door te beperkte invulling basispolitiezorg door lokale politiezones)
- ❖ Gebrek aan coördinatie; ongelijke werklastverdeling; verschillen in onderzoeksstrategie FGP's

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende – 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS
Thermae Palace Oostende
8-9 mei 2025

3. Het (geplande) politiebeleid van de regering-De Wever

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Uitgangspunten

- ✿ Veiligheidszorg als één van de topprioriteiten; met geïntegreerde benadering:
 - Federaal, deelstaten, gemeenten
 - Bestuurlijk en gerechtelijk
 - Lokale en federale politie; maar ook private veiligheidspartners → kerntakendebat
- ✿ Bijzondere aandacht voor:
 - Georganiseerde criminaliteit; drughandel; terrorisme
 - Internationale toegangspoorten: zeehavens, binnenhavens, luchthavens, treinstations
- ✿ Geen omwenteling van het politiebestedel, maar wel belangrijke hervormingen

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende – 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Lokale politie: schaal

- ✿ Schaalvergroting: substantiële reductie aantal politiezones
 - In eerste instantie op vrijwillige basis, met stimulerende rol gouverneurs
 - Behalve voor Brussel: verplichte fusie 6 politiezones: “eenheid van terrein, eenheid van commando” ► Quid politiecollege met 19 burgemeesters?
- ✿ Versterking basispolitiezorg ► aanpassing vereist van KB 17 september 2001
 - Huidige 7 kernfuncties moeten worden aangescherpt
 - Robuustere wijkwerking vereist
 - Aandacht voor nieuwe kernfuncties: ontwikkelingen op vlak van *big data*, camerabewaking, forensisch onderzoek, internationalisering ...

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Lokale politie: financiering

✿ Nieuw financieringsmodel

- Context: KUL-norm niet aangepast aan evoluties; deels achterhaalde parameters
- Huidige financieringswijze is onoverzichtelijk kluwen: federale basistoelage, maar ook allerlei aanvullende toelagen

✿ Aandachtspunten

- Financiering lokale politie ≠ financiering lokale politiezorg, waaraan ook federale politie ondersteunende bijdrage levert
- Financieringsmodel ≠ allocatiemodel

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Lokale politie: financiering

Kwaliteitseisen financieringsmodel

- Transparante en globale benadering
- Gebaseerd op actuele gegevens
- Zekerheid vereist op middellange termijn, maar ook flexibiliteit nodig
- Evenwicht personeelsmiddelen en werkingsmiddelen
- Waarborgen dat korpsen zich niet organiseren “in de richting van het model”
- Band met veiligheidsbeleid en meetbare prestaties: volgt beleid financiering of vice versa?; Quid mattheuseffect?

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Federale politie: organisatie en werking

- ✿ Sterkere positie commissaris-generaal
- ✿ Doorlichting organisatie
- ✿ Reductie aantal directies
- ✿ Verhoging middelen federale gerechtelijke politie, met prioriteit voor Antwerpen en Brussel
- ✿ Beter evenwicht personeelsmiddelen versus werkings- en investeringsmiddelen
- ✿ Meer ruimte voor specialisatie ► hangt samen met schaalvergroting politiezones: basispolitiezorg en gespecialiseerde politiezorg zijn communicerende vaten

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende – 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Transversale thema's

- ❁ Digitalisering politie
- ❁ Hervorming politieonderwijs
- ❁ Kerntakendebat
- ❁ Samenwerking politie en private veiligheidsactoren
- ❁ Versterking bestuurlijke handhaving: evaluatie Wet Gemeentelijke Bestuurlijke Handhaving 15 januari 2024

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS
Thermae Palace Oostende
8-9 mei 2025

4. Een ruimer toekomstperspectief

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Eerste optie: optimalisering model geïntegreerde politie ...

- ✿ Uitvoering plannen regering-De Wever is prioritair
- ✿ Onafhankelijke evaluatie van effect optimalisering is cruciaal
- ✿ Drie centrale vragen:
 - In welke mate wordt een hoogwaardige, evenwichtige, dynamische en samenhangende uitvoering van politietaken gewaarborgd?
 - In welke mate is er eenheid van beleid, organisatie en actie?
 - In hoeverre slaagt de politie erin om zich op soepele wijze aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen op het vlak van ordeverstoringen, onveiligheid en criminaliteit?

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende– 8-9 mei 2025

Samenspel of strijd?
Wetenschap, politie
en beleid.

Tweede optie: een fundamentele politiehervorming

- ☼ Debat over eenheidspolitie mag geen taboe zijn
 - Integratie lokale politie in federale politie
 - Piramidale organisatie
 - Gemengde vorm is denkbaar: grote steden behouden lokaal korps; elders wordt lokale politiezorg gewaarborgd door federale eenheden
 - Een wonderbaarlijke 'verrijzenis' van de rijkswacht?
 - Leren uit buitenlandse ervaringen
- ☼ Quid impact verdere staatshervorming op organisatie en werking politie?

De dans tussen
wetenschap, politie
en beleid.

Conferentie 35 jaar CPS - Thermae Palace Oostende – 8-9 mei 2025